X. ÉVFOLYAM
3. SZÁM
2016. FEBRUÁR
MEGJELENIK
HAVONTA

NAGY-KÜKÜLLŐ

„Nyelvében él a nemzet" - Gróf Széchenyi István

KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS HAVILAP - " INGYENES, MERT MEGFIZETHETETLEN"

2. oldal
Hírek

3. oldal
Magyar Kultúra Napja 2016

4. oldal
Medgyesi utcanevek régen

5. oldal
Szathmáry Papp Károly élete

6. oldal
Útikalaúz: Frankfurt

7. oldal
Hirdetések

Honosítási Iroda nyílt Medgyesen

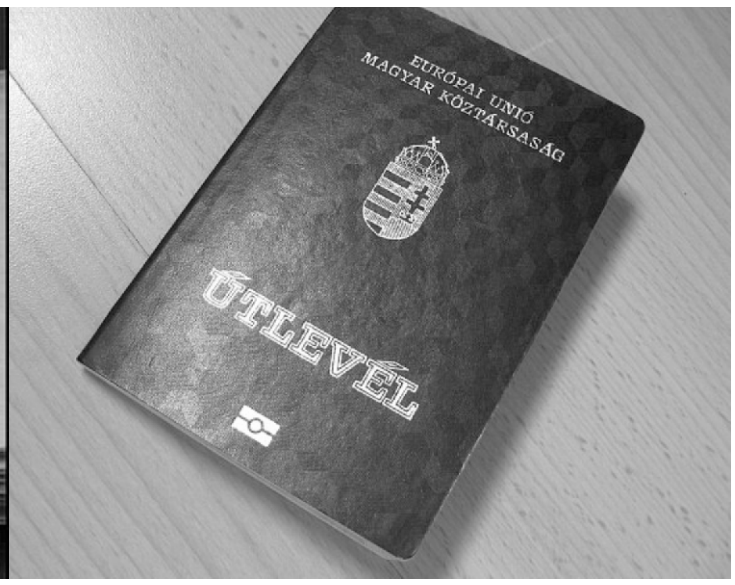

Felhívjuk figyelmüket, hogy szeptembertől kezdődően Medgyesen is kinyitotta kapuit az Eurotrans Alapítvány Magyar Honosítási Irodája, amely támogatást kíván nyújtani mindazoknak, akik egyszerűsített honosítási eljárást szeretnének igényelni.

Irodánkban összeállítjuk az igénylők magyar állampolgársági kérelmének dossziéját, díjmentesen lefordítjuk a kérelemhez szükséges iratokat és díjmentesen készítünk fényképet.

Az egyszerűsített honosítási eljárás lényege, hogy a határon túli magyaroknak nem szükséges Magyarországon letelepedniük a magyar állampolgárság megszerzéséhez, továbbá nem kell állampolgársági vizsgát tenniük, elegendő ugyanis a magyar nyelv ismerete, és nem kell a magyarországi lakóhelyet és megélhetést sem igazolni. A honosítási kérelem-nyomtatvány magában foglalja a névmódosítási kérelmet is. A kérelmet okirattal vagy szakvéleménnyel kell alátámasztani. Névmódosítással a házassági név, a házassági névviselési forma nem változtatható meg. A névmódosítás a magyar állampolgárság megszerzésével (eskü- vagy fogadalom-tétellel) egyidejűleg lép hatályba. Ezúton kívánjuk felhívni a figyelmüket arra, hogy a magyar állampolgárság egyszerűsített honosítással történő megszerzésének többek között az egyik alapvető törvényi feltétele, hogy a kérelmező kommunikációs szinten értse és beszélje a magyar nyelvet, továbbá hogy az ügyintéző által feltett egyszerű kérdésekre önállóan, rövid mondatokban válaszolni tudjon.

Abban az esetben, ha a kérelmezők száma meghaladja a 15-öt, lehetőségünk van arra, hogy konzuli napot szervezzünk bárhol a megyében. Ez azt jelenti, hogy a kérelmezőknek nem kell elmenniük a legközelebbi konzulátusra ahhoz, hogy a dossziét benyújthassák, ugyanis a Honosítási Iroda munkatársai ilyenkor készek elmenni arra a helyszínre, településre, ahol a kérelmezők laknak.

A Szeben megyei Eurotrans Alapítvány Iroda dolgozói minden hétköznap 8 és 16 óra között várnak minden kedves érdeklődöt a Millennium Házban (I. C. Brătianu út, 32-es szám).

Balázs Noémi

A lap megjelenését támogatja a:

RMDSZ COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
TÁMOGATÓ AZ RMDSZ ÉS A COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

BETHLEN GÁBOR Alapkezelő Zrt.

MEDGYESI MADISZ

C.I.Bratianu út 32 szám
Millennium Ház
551003 Medgyes
Szeben megye
Tel/fax:0269 832 657
www.medgyes.ro

Hírek

Erdélyi Magyar Kortárs Kultúráért Díj negyedik alkalommal

A magyar kultúra napja alkalmából az RMDSZ évente jutalmazza azokat a művészeket, akik az erdélyi magyar kultúra átörökítéséhez, megismertetéséhez kiemelt módon hozzájárulnak. Az Erdélyi Magyar Kortárs Kultúráért díjat 2016-ban is három kategóriában osztotta ki a Szövetség: Fekete Vince az irodalom, Molnár Levente az előadóművészet, Onucsán Miklós pedig a képzőművészet terén kifejtett tevékenységéért vehetett át kitüntetést.

Dimény Áron színművész laudációjában úgy vélekedik barátjáról, Molnár Levente színművészről – mindenki Kecskéjéről –, mint arról a konok, eltökélt és kitartó emberről, aki természetességgel tud jelen lenni az erdélyi és romániai két- vagy alkalmanként többnyelvű közegben, aki otthonossággal jelzi, identitása nem hátrány, nem béklyó, nem magasztos feladat, hanem lehetőség, jól használható adottság. Aki úgy véli, nem bezárkózni kell, hanem dolgozni, tenni, lenni." – fogalmaz Dimény Áron.

RMDSZ: a hátrányos helyzetben lévő magyar családok is igényeljék az óvodások után járó anyagi támogatást

„A román kormány döntése értelmében mintegy 111 ezer 3 és 6 év közötti, hátrányos helyzetű családból származó gyermek részesülhet támogatásban a Minden Gyermeket az Óvodába program keretében. A jogszabály szerint 50 lej értékű szociális jegyet kapnának azok a családok, akiknek egy főre eső jövedelmük kevesebb mint 284 lej havonta és igazoltan óvodába járatják gyermekeiket. Felhívjuk a magyar családok figyelmét és bátorítjuk őket, hogy használják ki a támogatás adta lehetőséget. A kezdeményezés jó és ösztönzően hat azokra a szülőkre, amelyek nem engedhetnék meg maguknak, hogy gyermekeiket óvodába járassák" – nyilatkozta Magyari Tivadar, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke 2016. január 22-én.

Az ügyvezető alelnök kiemelte, a hátrányos helyzetű családból származó gyermekek havonta, szeptembertől júniusig kaphatják meg azt az utalványt, amelyet szüleik élelmiszerre, tisztálkodási szerekre, ruháztatásra és tanszerekre költhetnek el. A szülők kérvényezés és egy nyilatkozattétel útján juthatnak hozzá a támogatáshoz. Fontos, a pénz folyósítási feltételei közt szerepel az, hogy az óvodás igazolt és igazolatlan hiányzásai nem haladhatják meg egy hónapban a tanítási napok felét.

Sógor Csaba: a kisebbségi kérdésről is beszélni kell a Nyugat–Balkán országainak uniós integrációja során – Egy lépéssel közelebb került Koszovó az európai uniós csatlakozáshoz

Életbe lép az EU és Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodás, miután az Európai Parlament január 21-én, csütörtökön megszavazta az erről szóló előterjesztést. Sógor Csaba szerint a megállapodás csak általánosságban beszél a kisebbségekhez tartozó személyek védelméről, viszont a tapasztalat azt mutatja, hogy ez nem elegendő.

Az EU és Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodás aláírásához a Tanács 2015. október 22-én járult hozzá, az aláírásra október 27-én Strasbourgban került sor, a Koszovói Köztársaság parlamentje pedig mindezt november 2-án erősítette meg. Az Európai Parlament csütörtöki szavazatával az egyetértési eljárás befejeződött, melynek nyomán a stabilizációs és társulási megállapodás hatályba léphet, így tulajdonképpen egy lépéssel közelebb került Koszovó az európai uniós csatlakozáshoz.

Kovács Péter: az államnak újra kell gondolnia a szociális szolgáltatásokat nyújtó szervezetek finanszírozását

„Felháborító és megengedhetetlen, hogy a román állam teljességgel ellehetetlenítse a szociális szolgáltatásokat nyújtó civil és egyházi háttérrel működő szervezetek munkáját azáltal, hogy drasztikusan csökkenti évről évre a központi költségvetési keretösszeget" – nyilatkozta Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnöke január 21-én.

Az ügyvezető elnök elmondta, Románia a szociális szolgáltatásokra fordított költségvetési keretével jócskán elmarad az európai uniós átlagtól, emellett képtelen megszervezni a szociális ellátási hálózatát, ezt felismerve pedig eredményesebb lenne, ha hozzáértő szervezeteket bízna meg a feladattal és ehhez megfelelő támogatást is biztosítana.

Winkler Gyula: menekültkérdésben több határozottságot várunk az EU holland elnökségétől

Az EU holland elnökségének kulcsszerepe lesz a tagállamok közti összhang megteremtésében a menekültkérdést illetően, a fő cél a Schengen-övezet megmentése – fogalmazott Winkler Gyula január 20-án, szerdán írásbeli hozzászólásában. Az Európai Parlament a héten Strasbourgban ülésezik, a plénum szerdán tárgyalt arról, hogy az EU elnökségét Hollandia vette át a következő hat hónapra.

„Veszélybe került a Schengen-övezet, összeomlása az Európai Unió bukását is jelenti. A holland elnökség eddig soha nem tapasztalt mértékű válság idején veszi át mandátumát, a legfontosabb kihívása a migrációs problémák és a nemzetközi biztonsági kérdések integrált kezelése. Megfelelő, ahogy a prioritást meghatározták, csak az nem derül ki, hogy mennyire égető intézkedésekre van szükség. Nagyobb ambícióra, több határozottságra van szükség" – véli az RMDSZ európai parlamenti képviselője, aki szerint az EU-nak el kell ismernie, hogy kudarcot vallott a menekültválság kezelésében, nem találták meg a közös európai választ a problémára.

Létszám alatt is működhetnek osztályok a kisebbségi oktatásban

Az általános- és a kisebbségi oktatásra vonatkozó rendelkezéseket, az iskolahálózat működésére és a beiskolázási számok meghatározására vonatkozó előírásokat is tartalmazza az a miniszteri rendelet, amelyet a szaktárca illetékes főosztálya a megyei tanfelügyelőségeknek minisztériumi körlevéllel küldött meg. A rendelet 8. cikkelyének 8. pontja előírja, egy I–VIII. osztályos iskola bármely osztályának tanulói létszáma legalább 12 kell hogy legyen, amennyiben ennél kevesebb tanulót írattak be, a végső döntést a Tanügyminisztérium Kisebbségi Államtitkársága hozza meg.

A rendelet további intézkedéseinek értelmében, ha egy iskolában olyan elemi vagy V–VIII. osztály található, amelyikben nincs meg az előírt minimális tanulói létszám, a működésére vonatkozó jóváhagyáshoz az iskolák a megyei tanfelügyelőséghez fordulhatnak, ahol összesítik a kéréseket, majd a Tanügyminisztérium Kisebbségi Államtitkárságára küldik jóváhagyás végett.

25 év környezetvédelem: az 1990–2015-ös periódus környezetvédelmi megvalósításait és kudarcait elemezték a szaktárca egykori vezetői

Romániában 25 éve beszélhetünk környezetvédelemről, az országban 1990-ben alapították meg az első környezetvédelmi intézményeket. Ekkor kezdte meg tevékenységét a mai Környezetvédelmi Minisztérium és az alárendeltsége alá tartozó hatóságok, amelyek a víz- és erdőgazdálkodási, illetve a meteorológiai felügyeletért is felelnek. A 25 éves évforduló alkalmából a Román Környezetvédelmi Egyesület és a Zöld Bolygó Egyesület (Planeta Verde) szervezésében, a Román Nemzeti Operában január 18-án, hétfőn rangos eseménnyel ünnepelték meg az elmúlt évek környezetvédelmi megvalósításait. Az eseményen a szaktárca minisztere, Cristiana Pasca Palmer mellett tíz volt miniszter is jelen volt, köztük Borbély László és Korodi Attila, akik megvalósításaikról és esetleges kudarcaikról beszéltek.

Újraindulnak 2016-ban az uniós pályázatok – Háromszéken tartottak szakmai fórumot az európai pénzforrásokról

Önkormányzati vezetőknek és köztisztviselőknek tartottak szakmai tájékoztatást a hamarosan elérhetővé váló európai pénzforrásokról Kovászna Megye Tanácsánál. A január 15-i szakmai fórumot Sógor Csaba európai parlamenti képviselő kezdeményezte, partnerségben a RegioConsult pályázati és befektetési tanácsadóval.

A találkozót Tamás Sándor, Kovászna megye tanácselnöke nyitotta meg. A tájékoztatót azért tartotta fontosnak a megyei önkormányzat vezetője, mert szeretné, ha a polgármesterek időben felkészülhetnének az új költségvetési ciklusra és hatékonyabban kihasználhatnák az adott lehetőségeket. „Év eleje van, jó alkalom arra, hogy előre tervezzünk, ez a mai találkozó is ezt próbálja elősegíteni" – fogalmazott.

Sógor Csaba RMDSZ-es EP-képviselő bevezetőjében elmondta: az elmúlt évek során azt tapasztalhattuk, hogy a legbiztosabb források az európai uniós támogatások voltak, főleg a vidéki beruházások finanszírozását illetően, hiszen a különböző kormányzati források késtek, bizonytalanok voltak, sok esetben politikai hovatartozástól függtek. „A következő hat évben még több európai forrás áll a rendelkezésünkre, mint a korábbi költségvetési ciklusban. Hogy mi lesz azután, az kiszámíthatatlan." – mutatott rá a képviselő.

RMDSZ sajtóiroda

Magyar Kultúra Napja Medgyesen

„Kicsi fehér templomotokba
Most minden erők tömörülnek.
Kicsi fehér templom-padokba
A holtak is mellétek ülnek.
A nagyapáink, nagyanyáink,
Szemükbe biztatás vagy vád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

A magyar kultúra napja alkalmából, január 22-én a medgyesi Református Egyházközség, valamint a medgyesi RMDSZ társszervezésében, a református Gyülekezeti Teremben ünnepelte a helyi lakosság a Himnuszunk születésnapját, a magyar szellemi és kulturális életünk egyik legmeghatározóbb értékét.

Az ötödik alkalommal megrendezett ünnepségen Székely Zoltán, református tiszteletes,

valamint az RMDSZ képviseletében Joó Endre köszöntötte a jelenlévőket. A magyar kultúra napjának és a Himnusz születésnapjának alkalmából dr. Búzás Árpád osztotta meg gondolatait az érdeklődőkkel. Beszédében közös, nagy történelmi alakjainkról: Kölcsey Ferencről, Deák Ferencről, Széchenyi Istvánról, Reményik Sándorról, a környező országokban és a világban fellelhető magyar kulturális hagyományokról és hagyatékokról hallhattunk gondolatokat. Továbbá felhívta a figyelmet arra, hogy a szórvány közösségben a legfontosabb a magyar nyelv szeretete és ápolása, hiszen ez az eszköze a hagyományaink megőrzésének és továbbadásának, a kultúránkat összetartó erő. „Ne hagyjátok a templomot, a

templomot s az iskolát… és ne hagyjátok a családot sem!” - hangzott el záró gondolatként, miszerint a nyelv és a kultúra megőrzésében kiemelkedő szerepe van mind a lelkipásztorok és a pedagógusok, mind a szülők munkájának és szeretetének.

Az est végén a segesvári líceum tanulói, Kerekes Kinga és Szabó Helga varázsolták el a közönséget előadásukkal, népdalcsokrot adtak elő. Az ünnepséget szeretetvendégség zárta, majd közösen a jelenlévő elénekelték a magyar nemzeti imánkat a Himuszt.

Varga Emese

Beszélgetés Orosz Csabával, Medgyes városmenedzserével

Orosz Csaba a 2014-ben meghirdetett versenyvizsga révén foglalta el Medgyesen a városmenedzser tisztséget. A tisztség betöltésére többek között a jó vezetői készség és a helyi önkormányzatok működésének ismerete szükséges, mely segít a legfőbb feladatok elvégzéséhez, mint a közszolgálati intézmények koordinálása és az állami források, közpénzek törvényszerű, racionális felhasználata. A városmenedzser feladatkörébe sorolható továbbá a közszolgálati vállalatok munkájának koordinálása, felügyelete. A medgyesi közszolgálati vállalatok közé sorolható a Gospodăria Comunală, az EcoSal, a Meditur, az Apa Târnavei Mari és a Piata Prim Com.

Kérésünknek eleget téve röviden beszámolt eddigi tevékenységéről, a hatáskörébe tartozó vállalatok működéséről valamint jövőbeli terveiről, projektjeiről.

A Gospodăria Comunală a 2014-es évben fizetésképtelen volt, de mára már sikerült stabilizálni a vállalatot, amely megállja a helyét akkor, amikor a medgyesi utak megjavításáról és karbantartásáról van szó. A szóban forgó közszolgálati vállalat személyzetét a 2014-es évben lecserélték, és egy teljesen új csapattal kezdtek el dolgozni, a városmenedzser felügyeletével radikális intézkedések és szigorú ellenőrzések bevezetésével sikerült egyensúlyba billenteni a vállalat mérlegét. 2015-ben, hét veszteséges év után, profitot is termelt a vállalat. A 2016-os évre nézve kidolgozták a város utcáinak az aszfaltozási tervét, kérték az utak javításáról szóló szabályzat módosítását és a hatékonyabb munka érdekében kérték a közszolgálati szervezetek utakra vonatkozó terveinek és tevékenységének összehangolását.

Az EcoSal közszolgálati szerv felügyelete is a citymenedzser tevékenységi körébe tartozik. Ennek a szervnek a működése kiváló, ugyanis a hulladékgazdálkodás terén városunk az ország élén jár, a hótalanítás pedig idén is akadálymentes volt.

A Meditur, mely a városi tömegszállítást biztosítja, folytonos fejlődésben és fejlesztésben van; a városlakókra és az utazókra összpontosul a figyelme, illetve igényeiknek, elvárásaiknak próbál eleget tenni.

Az Apa Tarnavei Mari vállalat városunk, valamint Szeben megye északi régiójának víz- és szennyvíz hálozatának üzemeltetője, amely az elmúlt 5 évben sikeresen valósított meg egy 90 millió euró értékű Európai Úniós hozzájárulással finanszírozott projektet, amelynek során sikerült felújjítani és kibővíteni Medgyes , Erzsébetváros, Szentágota ivóvíz- és szennyvízhálózatát. Egy olyan vállalatról van szó, amely kb. 300 alkalmazottat foglalkoztat és nagyon komplex tevékenységi körrel rendelkezik.

Az említett hatáskörökön kívül Medgyes város menedzsere, Orosz Csaba részt vesz a Medgyesi Önkormányzat (Városi Tanács) ülésein, különböző bizottságoknak a munkálatain és a helyi közösség érdekeit képviseli a bel- és külföldi intézményekkel való kapcsolattartás során.

Ugyanakkor különböző projektek megvalósításával is foglalkozik, ilyen a parkosítás illetve játszóterek felújítása, vagy új játszóterek építése. A După Zid negyedben például 2015-től kezdődően a gyerekek egy új játszotérnek örvendhetnek. Egy másik tervben lévő projekt a régi kazánházak lebontása és ezek területének hasznosítása. Az első ilyen jellegű épületet a După Zid negyedben bontották le, jelenleg itt parkoló működik, a következő a sorban a Tineretului utcában található épület lesz.

A jövőre, az elkövetkező időszakra nézve a következő tervek, projektet vannak kilátásban, várnak kivitelezésre: a történelmi városrész várfalának és tornyainak turisztikai célú ismertetése és hasznosítása, a főtéren való közlekedés korlátozása illetve a forgalom szabályozása, közforgalmi tanulmány megvalósítása az egész város szintjén és új parkolóhelyek létrehozása a Református Templom környékén. A felsorolt projektek, tervek közül néhány a 2016-os év folyamán kerül majd megvalósításra, de van olyan is, amely csak ötlet szintjén él még és csak idén fogalmazódik meg majd projektként, illetve csak idén kezdődik el a kivitelezése.

Következő lapszámunkban folytatjuk beszélgetésünket Orosz Csabával a medgyesi magyar közösséget érintő megvalósításokról, a medgyesi RMDSZ önkormányzati képviselőinek tevékenységéről, valamint a további tervekről.

Dávid Enikő

Medgyesi régi utcanevek

Szabó M. Attila munkáját dicséri a következő gyűjtés anyaga, amelyben nem csak a város történelmét, hanem a település utcáinak régi szász, magyar és román utcaneveit gyűjtötte össze.

Medgyes városáról röviden:

Medgyes története a szászsághoz kapcsolódik, szász városként tartjuk számon. A város szász jellegén, legelőbb II. József (1780-1790) osztrák császár, a magyar „kalapos király" változtatott, amikor is 1781. július 4-én aláírja a concivilitas rendeletét. Ennek értelmében a szász városokba, így Medgyesre is a szászság mellé engedélyezték magyarok és románok beköltözését. Ekkor kezdődik a város lakosságának etnikai elszíneződése.

A legnagyobb a magyarság lélekszáma 1977-ben, ekkor 9159 (14,50%) magyar élt a városban. Szászok előtt a Medgyest székelyek lakták, innen származik a Medgyes név is. 1075-ben Szent László királyunk telepíti a székelyeket a Nagy-Küküllő mentére, így Medgyesre is. A 12. század folyamán II. Géza király (1130-1161) fokozatosan Erdély keleti gyepűire helyezi őket. Az evangélikus templom környékén, a mai Cekes és a Darlaci út környékén feltárt sírok is utalnak jelenlétükre. 1267. jún. 3. - A város legkorábbi, okleveles megemlítése Mediesy néven.

Medgyes utcáinak nevei régen és most. - Egyesek még feloldásra várnak.

Armenhausgasse – Szegényház utca – str.
Äußere Forkeschgasse – Külső Farkas utca – str. Avram Iancu
Bachgasse – Patak utca – str. Malului
Badeprommenadegasse – az Allé eleje, a Piac melletti rész
Baderau – str. Carpaţi
Baderaugasse – a volt str. 1 Septembrie, ma str. Lucian Blaga.
Badergasse – Fürdő utca – str. Turnului
Baderwiese – Fürdő rétje (a mai Caragiale terem környéke a Piac mellett)
Bahnhofgasse – Állomás utca – str. Unirii
Bassnerstrasse – Báznai utca – str. Baznei
Beutelmühlgasse – ma str. Moara de Scoarţă
Brennereigasse – Szeszfőzde utca – ma G. Coşbuc (a kórház mögött)

Brodsackgasse
Brückengasse – Híd utca – Str. acad. I. Moraru
Busdertalgasse – Buzdi utca – str. Buzdului
Eibesdorfer Hulla – Szentiványi dombok – Hula Ighişului
Eisgasse – Jég-utca – str. Gheţii
Fleischerhamgasse (Af dem Podei) – Sonka utca – str. Măcelarilor - a Textilgyár terjeszkedése következtében eltűnt.
Forkeschgasse – Farkas utca – Str. Nicolae Iorga (fosta str. 8 Mai)
Forkeschgasse Äußere – Külső Farkas utca – str. Avram Iancu
Gartengasse – Kert utca – ma str. Cloşca
Gräfengasse – Geréb utca – ma Petőfi Sándor utca – str. Petőfi (fosta str. Cooperatorilor)
Greweln – Grével - Greweln
Große Mühlgasse – Nagy Malom utca – str. Cronicarul Neculce
Hermannstädt.-Strasse – Szebeni út – Şoseaua Sibiului
Heuplatz – Szénapiac – a mai telefon központ környéke
Hinter dem Kloster – Templomháta – str. După Zid
Hinter den Gärten – Kert megett – ma str. Stejarului
Hirtengasse – Pásztor utca – str. Păstorilor de Jos
Holzgasse – Fa utca – a a róm. kat. templom háta mögött volt Roth mérnök faanyag raktára, innen a név. Az utca eltünt.
Holzmarkt – Fapiac (helyén épült fel a görög keleti templom, a Torna iskola közelében)
Hundsgasse – Kutya utca – str. Târnavei
Kanalgasse – str. Canalului

Kaserngasse – Kaszárnya utca – str. Cardinal I. Hossu
Kasernplatz – Kaszárnya tér – ma Pţa. Andrei Şaguna
Kastellplatz – Evagélikus templom udvara – Piaţa Castelului
Kirchenkastell – az evangélikus parókia környéke
Kleine Mühlgasse – ma str. Titu Maiorescu
Kleiner Marktplatz (Kleiner Platz) - Kispiac tér – Piaţa G. Enescu
Klettengasse – Bojtorján utca – str. Mihai Kogălniceanu
Kruggasse – Kancsó utca
Kürschnerwinkel – Szűcs szeglet – str. Cojocarilor
Langgasse – Hosszú utca – str. Petru Rareş (fostă str. Lungă)
Lederergasse – valamikor a Kórház utca folytatása volt a mai Kórház területén.
Legisch – Legyes - Legheş
Leichengasse – Temető utca – str. Păcii
Marktplatz – Főtér – Pţa. Regele Ferdinand I. (fosta Pţa. Republicii)
Meschnerstrasse - Muzsnai utca – str. Moşnei
Mittlere Schmidtgasse – Kórház utca – str. I. G. Duca (fostă str. Spitalului)
Mühlplatz – Malom-tér – Pţa. Miron Costin
Neugasse – Dózsa György utca (volt Új utca) – str. Dózsa (fosta str. Nouă)
Neustift
Obere Hirtengasse – Pásztor utca – a Păstorilor de Jos része
Pfarrgasse, oder Pfarrgäßchen – Pap utca – str. Bisericii (fostă str. Bujor)
Poregasse – Poré utca – régen Uliţa Porii, ma str. Anton Pann
Predigergasse
Pretaierstrasse – Baráthelyi út – ma str. Aurel Vlaicu + str. Brateiului (a vasúti sorompótól Baráthely felé)
Promenade – a medgyesi magyarok Allé-nak nevezik, a mai C. Brâncoveanu utca, a volt Binder szenátor emeletes házáig (vele szemben van a Munkaügyi igazgatóság)
Quergasse
Rohrau – Róra – A CFR rendező állomása, Gara de Triaj CFR
Rosmaringgasse – Rozmaring utca – Pţa. C. Coposu) (fostă str. Rosmarinului), megszűnt, az új városháza és a szakszervezeti művelődési ház épült helyén.
Rothgasse (gew. Kothgasse) – Sáros utca – str. St. L. Roth
Sackgasse – Zsákutca – ma Fundătura Policlinicii (a volt Gostat üzlet háta mögött)
Schafgasse – Juhos utca
Schleussgasse
Schmidtgasse – Kórház utca – str. I.G. Duca (fostă str. Spitalului)
Schmidtgasse Untere Kórház utca – str. I.G. Duca (fostă str. Spitalului)
Schmidtgasse Mittlere – str. Victor Babeş
Steingasse – Kő utca – str. Johannes Honterus (fostă str. Pietruită, fostă V. I. Lenin)
Stieglitzgasse – Tengelice utca
Tiefebachgasse – Mélypatak utca – str. Valea Adâncă
Turnschulgasse – Tornaiskola utca – a Szebeni útról induló Axente Sever utca és a Păcii utca találkozásáig.
Ungerlgasse – str. Angărul de Jos şi str. Angărul de Sus
Untere Hirtengasse Pásztor utca – str. Păstorilor de Jos
Untere Schmidtgasse Kórház utca – str. I.G. Duca (fostă str. Spitalului)
Waffenschmiedgasse – Fegyverkovács-utca – str. Armurierilor
Waisenhausgasse – Árvaház-utca – str. Azilului
Weissbuchholztal – völgy a Weberln környékén
Wiedehopfgasse – Búbos banka utca – str. Axente Sever
Wiesenbach platz – ma str. Coşbuc végén a vasúti pálya melletti kis terecske.
Zekesch – Cekes – str. Mihai Viteazul (fostă Ţecheş)
Zielstatt – Céllövő utca – ma str. Badea Cârţan utca (a volt Huszár laktanya melletti várfal alatt, folytatása a Fegyverkovács utca)
Zigeunerberg (Zigania) – Cigánydomb – ma Ciprian Porumbescu, Simion Bărnuţiu (volt Engels), Şt. O. Iosif utcák környéke

Szabó M. Attila

Szathmáry Papp Károly – az első romániai fényképész

Szathmáry Pap Károly neve előfordul Szathmári Papp és Szathmári Pap alakban is, románul Carol Pop. 1812. január 11-én született Kolozsváron. Festő, címerfestő, az első romániai művészfényképész és dokumentarista, folyóiratalapító, nyomdász, litográfus, Európa első tíz legjobb fényképészének egyike. Nem hivatalosan ő a világ első hadifényképésze. A fényképeiért kitüntette III. Napóleon francia császár, Anglia királynője, és Ausztria császára. Kolozsvári, bécsi és itáliai tanulmányai után szülővárosába tér vissza. 1842-43-ban indította el az Erdély Képekben című kőnyomatos füzetek kiadását. Románia első és máig legjelentősebb művészfotósa volt. Bukarestben nyitotta meg az első romániai műtermet 1843-ban 20-nál több alkalmazottal, sok ideig ez volt Romániában a legnagyobb. Emellett akvarellben megörökítette meg a román népvisleteket és Románia igen sok nevezetes műemlékét. Ötször házasodott. Rengeteget utazott bejárta Németországot, Olaszországot, Kínát és Szibériáig is eljutott. Dolgozott I. Miklós orosz cár és a török szultán részére is. Az első fotóriporterek egyike, aki a krími háborúban Roger Fentont megelőzve fényképezett a hadszíntér mindkét oldalán. 1844-ben Bukarestbe költözött, ahol udvari festő ás fényképész lett. Ötven év alatt öt román uralkodót szolgált rajzoló- és fényképezőtehetségével.Ioan Ghica, Havasalföld miniszterelnöke 1859 decemberében Szathmáry Pap Károlyt kérte fel, hogy készítse el Alexandri Ioan Cuza első fejedelmi címerét, aki udvari festőjévé és fényképe-

de teljesen románná vált és Bukarestben tevékenykedett. I. Károly király hivatalos fényképésze volt. Ismerte Románia összes hírességét, beleszámítva Mihai Eminescut is, de a bukaresti református közösségnek is aktív tagja volt. Majd 1881-ben I. Károly koronázásánál sikertelen fényképei miatt kegyvesztett lett, aztán mindenki által elfeledve élt az 1887. július 3-án bekövetkezett haláláig. Német felesége, Anna temettette el Bukarest evangélikus temetőjében. Szathmári Papp Károly egész életével és művével csodálatos, felbecsülhetetlen értékű kapcsolatot teremtett a magyar és román nép között.

Nem sokan tudják, hogy a Románia jelenlegi állami címerének az alapja a Nagy Románia 1921-ben elfogadott címere, amit Köpeczi Sebestyén József heraldikus készített I. Ferdinánd király kérésére, de több változatát ennek a Bukarestben letelepedett Szathmári Papp Károly festő és fényképész készítette. A moldvai és havasalföldi fejedelemségek egyesülése után 1859-ben készített egy címerváltozatot. Több változat elvetése után 1860-ban Ion Ghica miniszterelnök egy Szathmári Papp Károly által kidolgozott címertervet mutatott be, amely a politikai helyzettel és a történelmi adatokkal egyezett. Ezt sem fogadták el, úgyhogy Szathmári 1863-ban egy újabb tervvel állt elő. Mivel ezt sem fogadták el, több elvetett terv után a helyzetet hirtelen, ideiglenes határozattal rendezték.

Szathmáry volt az első, aki parasztot fényképezett, de a koronás fejek is az ő munkájának témái Oroszország cárjától a török szultánig, Cuza fejedelem és az akkor divatos Malakoff-ruhába öltözött felesége, Elena is.

Mindezeket az adatokat Hilda Hencz A bukaresti magyarok rövid története elejétől mostanig című könyvéből tudjuk meg. A kolozsvári eredetű festő bukaresti letelepüléséről azt írja: „Az az elhatározása, hogy véglegesen Bukarestben települjön le, valószínűleg a nagyszebeni Barabás festő ötlete volt, aki jó ismerőse volt”. Ugyanitt tudjuk meg azt is, hogy 1860-tól 1861-ig Szathmáry adta ki az Ilustraţiunea folyóiratot és ő nyomtatta ki a La Roumanie pitoresq albumot is. Litográfiaműhelyében pedig – az 1860. évből való Bukuresti Magyar Közlöny szerint – készült az Egyesült Fejedelemségek első modern térképe, amiért 12.000 aranyat fizettek neki.

Koós bukaresti református lelkipásztor memoárjában arra utal, hogy Szathmáry már 1840-ben megismerkedett Bibescuval Borszéken és annak kérésére ment Bukarestbe. Ott pedig, miután bemutatta Alexandru Ghica fejedelemnek a dagerrotípia (így hívták akkor a fényképezést) működését és megfestette a híres Postakocsi című képét, elnyerte az udvari fényképész címert, amivel élete végéig övé volt. Így nyerte meg hírességével és elismertségével a román polgárságot.

A nemesi címet családja már 1660-ban megkapta Leopold császártól, a nemesi Szathmáry név pedig a szatmárnémeti eredetének köszönhető. George Oprescu műkritikus szerint a művész román számazását nehezen lehetne bizonyítani. Ellenben Oprescu nem merte a magyarságát sem bizonyítani,(a két világháború közti időszak nem lett volna a legmegfelelőbb egy magyar érdemeinek elismerésére), inkább diplomatikusan kultúrája, viszonyai, házassága, praktikai érzése és nyelve szerinti kozmopolita németnek nevezte, a műve pedig a „miénk”.

Hilda Hentz könyvéből azt is megtudjuk, hogy a művész nagyapja, Szathmáry Papp Zsigmond Erdély református püspöke volt 1760-ban, anyját pedig 1857-ben temették el a bukaresti evangélikus temetőben a Giuleşti sugárúton, a református anyakönyvben pedig mint „kolozsvári özvegy Szatmári Pap Dániel-né Vass Zsuzsanna” szerepel. Fotográfusi pályafutása 1848-ben kezdődött (ekkor készítette első talbotíp fényképét Bukarestben), azonban már 1843-ban dagerrotípiákat készített. A talpotípia-készítéstől a nedves eljárásig haladva igen fontos munkásságot folyatott. Kitűnő portré-, és néprajzi fotós táj-, és városfényképész, haditudósító, hadifényképész. Ezeken kívül még jó biedermeier-akvarellista és festő. Számos műve találató a román közgyűjteményekben. 1860-ban segíti a Bukaresti Magyar Közlöny megjelenését. 1847-ben Kolozsváron fest arcképeket és meglátogatja nagyenyedi rokonait. 1875-ben tervezte, hogy végleg visszatér Erdélybe. 1874-ben Kolozsváron és több erdélyi városban gyűjteményes kiállítást rendez. 1881-ben a budapesti Műcsarnok állította ki több akvarelljét.

A fentebbiekből kitűnik, hogy a magyar művészek, címerfestők hozzájárultak a román fejedelemségek heraldikai tudományának a fejlesztéséhez, ezzel segítve a fejedelemségek nyugati értékekhez való közeledéséhez.

Szathmári Papp Károly öröksége nemcsak a magyaroké vagy a románoké, hanem Európáé. Egy olyan ember munkásságát próbáljuk felleveníteni, aki a legkiválóbb értékeket ötvözve elsősorban európai – fogalmazott Kelemen Hunor szövetségi elnök, kulturális és örökségvédelmi miniszter Kolozsváron, a Szathmári Papp Károly születésének 200. évfordulója alkalmából szervezett kerekesztal-beszélgetésen. Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke 2010-ben Szathmári Pap Károly születésnapját, január 11-ét a Romániai Fotóművészek Szövetségének és a Kulturális és Örökségvédelmi Minisztérium közös erőfeszítésének eredményeként a romániai fotóművészet napjává nyilvánította.

Tóth István, a Romániai Fotóművészek Szövetségének elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy Szathmári Pap Károlyt mindenkinek tisztelnie kell, hiszen olyan dolgokat fotózott, örökített meg, amilyeneket senki más. Hangsúlyozta azt is, hogy Szathmári képei a természetesség erejével hatnak: a megvilágítás tökéletes, semmilyen zavaró árnyékot nem lehet találni egyik képén sem. A lefényképezett személyek természetes módon jelennek meg, ami különleges pedagógiai érzékéről tesz tanúbizonyságot.

Szathmári Pap Károly két olyan vállalkozása kelt életre, amely addig nem létezett. Az egyik az, hogy litográfiában megalkotta az első Erdélyi Arcképcsarnokot. A másik megvalósítása az Erdély Képekben című album.

Szathmári Pap Károly pályája két kulturális körben teljesedett ki, ez mind a román, mind a magyar közösség számára egyformán fontos. Mi több, munkássága a Duna-Kárpát-medence más népei számára is jelentőséggel bír. Ezt bizonyítja, hogy nemrég egy bolgár kutató azt a mappányi rajzot kereste, amelyet Szathmári Pap Károly Bulgáriában készített, hiszen, amint mondta, ilyen korai munkákat nemigen lehetett találni a török fennhatóság alól felszabadult Bulgáriában.

Szatmári Ferenc

Európa Mainhattenje: Frankfurt am Main

Úgy gondolom, már az elején egy magyarázattal tartózom: a címben megjelenő Mainhattan nem egy elírás vagy hiba, csupán egy szójáték, melyet abban a városban hallottam először, melyről a cikk szól: a Main (Majna folyó szeli át) és Manhattan (New York központja, mely a felhőkarcolóiról híres) szavak kombinációjából jött létre. Híressége ellenére nem egy turista mágnes, lehet inkább azok ismerik, akik egzotikusabb helyekre utaztak. A Fraport, Németország legnagyobb reptere (nem kell összetéveszteni a Frankfurt Hahn reptérrel, mely 130 km van a várostól) és a világ minden részére indulnak innen járatok. Nagysága szerint az 5-ik város, Németország gazdasági fővárosának tekintik. Szintén itt található a világ legnagyobb Autószalonja (Internationale Automobilaustellung) és Könyvvására (Frankfurter Buchmesse). Frankfurt a tökéletes példa arra, hogy a múlt jól megférhet az új és a modern mellett. Ha esetleg vonattal érkeznek a

városba, akkor a látnivalók abban a sorrendben jelentkeznek, ahogy a következőkben olvashatják.

Lehet, sokan nem tudják, hogy Frankfurt az egyetlen város Németországban, ahol felhőkarcolókat lehet látni és ahol az ember tényleg úgy érzi magát, mint New Yorkban. A Banknegyedben (Bankenviertel) láthatják ezeket a fenséges, hipermodern épületeket és amint a neve is rámutat, a legtöbben bankok és különféle pénzintézetek a bérlők. Az art-deco stílusú Messeturm volt sok ideig a 257 m-vel a legmagasabb (ma Európában a 3-ik helyen találjuk, alakja miatt a Ceruzának becézik), de a rekordot megdöntötte a Commerzbank 259 métere. A top 5-be belefér még a Westend Tower, PWC Tower és a Maintower. Az Európai Központi Bank is egy ilyen toronyban van, ennél érdekessebb talán az előtte levő nagyméretű sárga csillagokkal körülvett kék € szobor. A Börsenplatz az a másik hely, ahova azok kell elmenjenek, akiket a város modern része érdekel. Itt van a tőzsdepalota és a medvét és bikát ábrázoló bronzszobrok (a bika a jólétet, a medve pedig a nehéz időket jelképezi). Az átmenetet az új és régi között a Gutenberg emlékmű teszi, mely 1858 óta arra emlékezteti a túristákat, hogy Velence vagy Strassbourg mellett Frankfurt is a legrégebbi nyomtató városok közé tartózik.

Innen már hamar el lehet jutni a város történelmi központjába, mely a Römerberg nevet viseli. Már a rómaiak idején lakott volt, a IX század

óta rendeztek itt vásárokat, kiállításokat, különféle fesztiválokat. Itt látható a városháza (Römer) és ezzel szemben a híres favázas házak, melyeket a '80-as években újítottak fel és neveztek el a következő képpen: Nagy Angyal, Arany Kereszt, Vad Ember, Fekete Csillag. A tér közepén egy XVI-ik századi szökőkút van, melyet a Gerechtigkeitsbrunnen-nak hívnak (Igazságkút – Justitiát ábrázolja). Pár lépésre innen egy tábla emlékeztet arra, hogy 1933. május 10-én, ezen a téren, náci egyetemisták könyveket égettek. Ugyancsak ezen a táblán egy Heine idézetet lehet olvasni: „Ez csak egy bevezető volt, ott ahol könyveket égetnek, a végén embereket fognak égetni."

A Römer közelében 2 templomot is találunk: az egyik az 1264-ben épült, gótikus stílusú Régi Miklós Templom (Alte Nikolaikirche – mai kinézetele a XV-ik sz. való) és a 95 m magas Szent Bertalan Katedrális (Dom Sankt Bartholomaeus, más nevén a Császárdóm). Nevét onnan kapta, hogy a XIV. századtól itt választottak és koronáztak meg tíz német-római császárt. Egy másik nevezetes temploma a városnak a Paulskirche (Szent Pál Templom), mely a XIX. század közepén az első német parlament székhelye volt és ugyancsak itt jött létre az első német alkotmányt is, napjainkban pedig itt osztják ki a Goethe-díjakat. Nem messze a Römertől, a Majna partján található a Museumsufer (Múzeumpart), ahol 20 múzeum közül lehet válogatni, köztük megemlíteném a Kommunikációs Múzeumot, Építészeti Múzeumot vagy a Filmmúzeumot.

Furcsának hathat a sok modern épület között felbukkanó barokk stílusú Hauptwache (Főőrség), mely a XVIII. sz. a város legfontosabb rendőrállomása volt. A pincéjében egy börtön is volt, ezt 1869-ben megszüntették, a rendőrség 1903-ban kiköltözött. Kis újjáépítés után egy kávézót nyitottak itt, mely manapság kultuszstá-

tusszal rendelkezik és a frankfurtiak kedvenc találkozóhelye. A Katalin templom a Hauptwache közelében van, a legnagyobb evangélikus templom, melyet a háborúban teljesen lebombáztak,

1954-ben az eredeti tervek alapján újjáépítettek.

Miután elfogyasztották a kávéjukat, végig sétálhatnak az 1,2 km hosszú Zeil-on, mely Frankfurt legnevezetesebb bevásárlóutcája. Akinek nincs kedve vásárolni, az egyszerűen megpihenhet a sok pad egyikén a fák árnyékában.

Nem csak a történelem vagy a modernitás kedvelőinek ajánlott Frankfurt, hanem az irodalomrajongóknak is. A düsseldorfi Heinrich Heine azt mondta a városról, hogy „Frankfurt sok bolondot és rosszindulatút dédelgetsz, de én így is szeretlek, mert a német országnak pár jó császárt és a legjobb költőket adtad". Akire itt Heine utal, az nem más mint a német irodalom legjelesebb képviselője: Johann Wolfgang von Goethe, aki 1769-ben itt született és 26 évet élt a városban. A Grossen Hirschgraben-i utcában írta többek között a „Götz von Berlichingen"-t, „Az ifjú Werther szenvedései"-t és állítólag a „Faust" egyik változatát. A Goethe-házat a Második Világháborúban súlyos bombázások érték (egyébként Frankfurt nagy része ugyanígy járt), de újjáépítették a legkisebb részletekig. A belépő felnőtteknek 7 €, gyerekeknek 3 €.

Aki gyerekekkel érkezik Frankfurtba, annak nem szabad kihagyni a Természettudományi Múzeumot (Naturmuseum Senckenberg), a Botanikus Kertet (Palmengarten) és az Állatkertet. A múzeum bejáratánál egy Diplodocus Longus dinozauruszmakett üdvözli látógatóit. Az interaktív múzeumban egyenként követhetik a növény- és

állatvilág kialakulásának lépéseit. A Botanikus Kert története 1868-ban kezdődik, amikor egy herceg pénzügyi okok miatt Frankfurt városának adta el a 200 egzotikus növényt tartalmazó gyűjteményét. A 22 hektáron lévő kert látványosabb részei a Pálmaház, a Rózsakert, a Bambusz Liget, a Rosenbrunn Ház pedig egy keresett esküvői helyszín. A belépő a múzeumba felnőtteknek 8 €, gyerekek 4 €, míg a Pálmakertbe 7 € és 3 €. Az állatkertbe 10 és 5 € kell fizetni, aki 2 órával zárás előtt érkezik, az csak 8 és 4 €-t fizet.

Tóth Zoltán

Hirdetések

XIV. Vándorcsizma Néptáncfesztivál

Idén XIV. alkalommal kerül megszervezésre a Vándorcsizma Néptáncfesztivál Medgyesen a Greweln-parkban 2016. május 28-án. A néptánccsoportok felvonulásán és bemutatóján túl a már hagyományossá vált gulyásfőző versenyen és változatos szabadidős tevékenységekkel várják az érdeklődőket.

Délután pedig mindenkit várnak a szervezők a magyarországi **CSÍK ZENEKAR** fellépésével!

A fesztivál fő szervezői a Medgyesi MADISZ, az RMDSZ Szeben megyei és medgyesi szervezete, a Gyöngyvirág néptánccsoport és EMKE Szeben megyei szervezete. A gulyásfőző versenyre e jelentkezőket várjuk a Millennium - Házban minden hétköznap 8:00 és 16:00 óra között.

Március 15. megemlékezés

A medgyesi RMDSZ, a Medgyesi MADISZ a helyi történelmi egyházak közreműködésével megemlékezést szervez az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc 168. évfordulója alkalmából.

A **Medgyesi Madisz** szervezésében, a diákok Miért piros-fehér zöld? című előadással készülnek az eseményre.
A megemlékezés március 15-én, 18:00 órától, a medgyesi református templomban kerül megszervezésre.

További helyszínek ahol megemlékezünk az 1848/49-es magyar forradalom és szabad-ság-harcról:

Szelindek, március 13. – Petőfi és Bem emléktáblánál, 10:00 óra szabadság ünnepségeire!
Vízakna, március 13. – Református templom, 10:00 óra
Erzsébetváros, március 13. – Református templom, 10:15 óra
Kiskapus, március 13. – Petőfi park, 11:30 óra
Nagyszeben, március 13. – Magyar ház, 12:00 óra
Küküllőalmás, március 15. – Református templom, 11:00 óra

Szeretettel várjuk a **Március 15**-i magyar szabadság ünnepségeire!

Támogatóink:

EUROTAS KFT
Aurel Vlaicu utca, 94 szám
Tel: 0369/449726;
0743090906; 0743090938;

- GUMIABRONCSOK, VAS- ÉS ALUFELNIK MINDEN AUTÓRA VERHETETLEN ÁRON!
- GUMISZERVÍZ: SZERELÉS, EGYENSÚLYOZÁS, VULKANIZÁLÁS.

Birou Logistica MEDIAS : str. A. Vlaicu nr.106, 0744-588936,
Tel&Fax 0269-448049 Centru Tehnic SIBIU
str. St. cel Mare nr.102A, 0744-588369, Tel&Fax 0269-235549
web site : www.techservice.ro, e-mail : medias@techservice.ro

ISO 9001 SQCERT Certified quality system

ADEZIVI, ETANSANTI,
RULMENTI, CURELE, SCULE
ECHIPAMENTE SI
CONSUMABILE
INDUSTRIALE

TECH SERVICE

audio expert — Sună bine! www.audioexpert.ro

RO - 551026, Mediaș
Str.I.Ghe.Duca, nr.32, et.1
Telefon/Fax: 0269-834.422
Mobil: 0740-063.748
E-mail: info@audioexpert.ro

INA FAG

rulmenți, șuruburi, simeringuri, curele

HERASIB
YOUR SUPPLIER

RO - 551041 Mediaș
Str: Aurel Vlaicu nr. 104
Tel./Fax: 0269-842069
Mobil: 0740-063.748, 0752-294637
e-mail: vanzari@heraindustrial.ro

„Jelenlegi presztízsünket volt diákjaink sikere támassza alá!”

November 28 - február 28 között:

- aki feliratkozik a B kategóriára, 50% árkedvezményt kap az A kategóriára
- aki feliratkozik a C, vagy C+E kategóriára, az A kategóriát ingyen végezheti el

Levy Car SCOALA DE ȘOFERI

S.C. Levy Car S.R.L.
Medgyes, Lucian Blaga u., 2. sz.
Tel/Fax: 0369 434 443
Mobil: 0771 250 329

BRUTĂRIA Eldi PÉKSÉG

bmt TRANS CONSTRUCT MEDIAS

MEDGYES
Szebeni út, 174 A szám
Tel. 0269 838 241
Fax 0269 806 242
e-mail:
office@bmttransconstruct.ro

2016. Március 15.

Szeben megyei ünnepi megemlékezések:

Nagyszeben, márc. 13. - Magyar Ház, 12 óra
Vízakna, márc. 13. - Református templom, 10 óra
Szelindek, márc. 13. - Petõfi és Bem emléktáblánál, 10 óra
Kiskapus, márc. 13. - Petõfi Parkban, 11:30 óra
Erzsébetváros, márc. 13. - Református templom, 10:15 óra
Küküllõalmás, márc. 15. - Református templom, 11 óra

Medgyes, márc. 15. - Református templom, 18 óra

„Miért piros fehér zöld?”

című eloadás

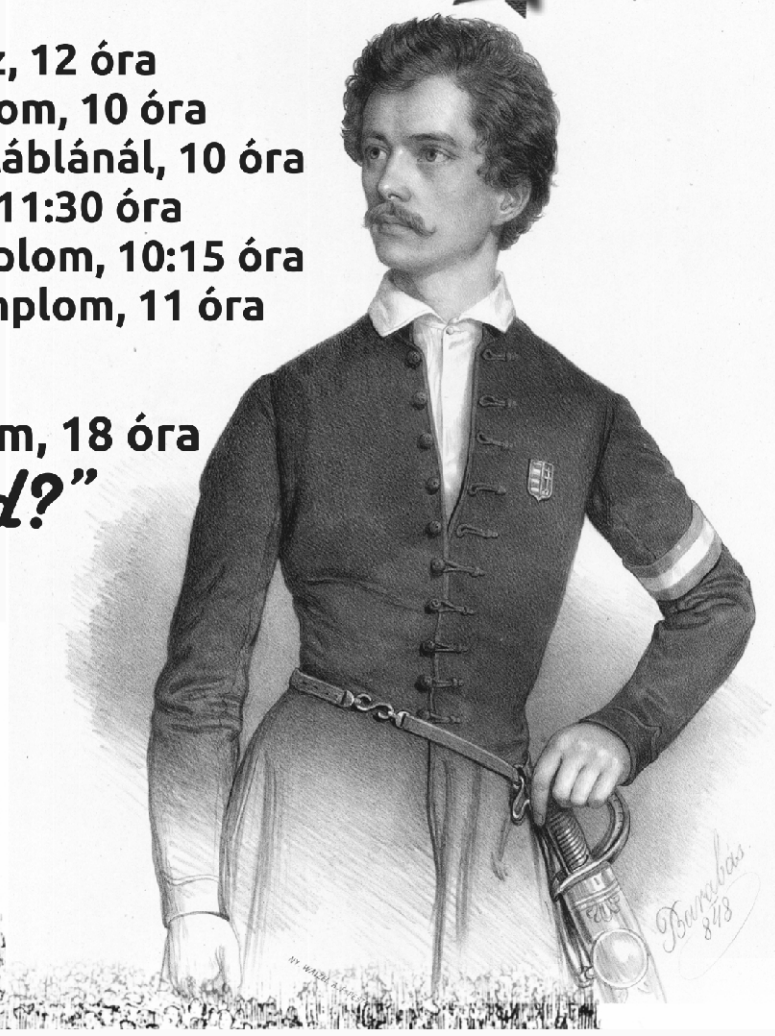

A SZERKESZTŐSÉG

Nagy-Küküllő

Főszerkesztő:
Fazekas Attila

Felelős szerkesztő:
Balázs Botond

Főmunkatársak:
Tóth Zoltán, Szatmári Ferenc, Balázs Noémi, Dávid Enikő, Szabó M. Attila, Varga Emese

Technikai szerkesztés:
Fazekas Attila, Varga Emese

Korrektúra:
Simon Eszter

Lap - arculat, imázs:
Fazekas Attila

Megjelenik havonta a medgyesi MADISZ gondozásában.

A lap elektronikus formában is olvasható a www.medgyes.ro honlapon.

Postacím:
jud: Sibiu loc: Mediaş str: C.I.Brătianu Nr:32 Cod: 551003

E-mail:
madisz@medgyes.ro

Nyomdai kivitelezés:
S.C. Tipo Trib S.R.L.
ISSN - 2247 0115
www.medgyes.ro

Hírek

Erdélyi Magyar Kortárs Kultúráért Díj negyedik alkalommal

A magyar kultúra napja alkalmából az RMDSZ évente jutalmazza azokat a művészeket, akik az erdélyi magyar kultúra átörökítéséhez, megismertetéséhez kiemelt módon hozzájárulnak. Az Erdélyi Magyar Kortárs Kultúráért díjat 2016-ban is három kategóriában osztotta ki a Szövetség: Fekete Vince az irodalom, Molnár Levente az előadóművészet, Onucsán Miklós pedig a képzőművészet terén kifejtett tevékenységéért vehetett át kitüntetést.

Dimény Áron színművész laudációjában úgy vélekedik barátjáról, Molnár Levente színművészről – mindenki Kecskéjéről –, mint arról a konok, eltökélt és kitartó emberről, aki természetességgel tud jelen lenni az erdélyi és romániai két- vagy alkalmanként többnyelvű közegben, aki otthonossággal jelzi, identitása nem hátrány, nem béklyó, nem magasztos feladat, hanem lehetőség, jól használható adottság. Aki úgy véli, nem bezárkózni kell, hanem dolgozni, tenni, lenni." – fogalmaz Dimény Áron.

RMDSZ: a hátrányos helyzetben lévő magyar családok is igényeljék az óvodások után járó anyagi támogatást

„A román kormány döntése értelmében mintegy 111 ezer 3 és 6 év közötti, hátrányos helyzetű családból származó gyermek részesülhet támogatásban a Minden Gyermeket az Óvodába program keretében. A jogszabály szerint 50 lej értékű szociális jegyet kapnának azok a családok, akiknek egy főre eső jövedelmük kevesebb mint 284 lej havonta és igazoltan óvodába járatják gyermekeiket. Felhívjuk a magyar családok figyelmét és bátorítjuk őket, hogy használják ki a támogatás adta lehetőséget. A kezdeményezés jó és ösztönzően hat azokra a szülőkre, amelyek nem engedhetnék meg maguknak, hogy gyermekeiket óvodába járassák" – nyilatkozta Magyari Tivadar, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke 2016. január 22-én.

Az ügyvezető alelnök kiemelte, a hátrányos helyzetű családból származó gyermekek havonta, szeptembertől júniusig kaphatják meg azt az utalványt, amelyet szüleik élelmiszerre, tisztálkodási szerekre, ruháztatásra és tanszerekre költhetnek el. A szülők kérvényezés és egy nyilatkozattétel útján juthatnak hozzá a támogatáshoz. Fontos, a pénz folyósítási feltételei közt szerepel az, hogy az óvodás igazolt és igazolatlan hiányzásai nem haladhatják meg egy hónapban a tanítási napok felét.

Sógor Csaba: a kisebbségi kérdésről is beszélni kell a Nyugat–Balkán országainak uniós integrációja során – Egy lépéssel közelebb került Koszovó az európai uniós csatlakozáshoz

Életbe lép az EU és Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodás, miután az Európai Parlament január 21-én, csütörtökön megszavazta az erről szóló előterjesztést. Sógor Csaba szerint a megállapodás csak általánosságban beszél a kisebbségekhez tartozó személyek védelméről, viszont a tapasztalat azt mutatja, hogy ez nem elegendő.

Az EU és Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodás aláírásához a Tanács 2015. október 22-én járult hozzá, az aláírásra október 27-én Strasbourgban került sor, a Koszovói Köztársaság parlamentje pedig mindezt november 2-án erősítette meg. Az Európai Parlament csütörtöki szavazatával az egyetértési eljárás befejeződött, melynek nyomán a stabilizációs és társulási megállapodás hatályba léphet, így tulajdonképpen egy lépéssel közelebb került Koszovó az európai uniós csatlakozáshoz.

Kovács Péter: az államnak újra kell gondolnia a szociális szolgáltatásokat nyújtó szervezetek finanszírozását

„Felháborító és megengedhetetlen, hogy a román állam teljességgel ellehetetlenítse a szociális szolgáltatásokat nyújtó civil és egyházi háttérrel működő szervezetek munkáját azáltal, hogy drasztikusan csökkenti évről évre a központi költségvetési keretösszeget" – nyilatkozta Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnöke január 21-én.

Az ügyvezető elnök elmondta, Románia a szociális szolgáltatásokra fordított költségvetési keretével jócskán elmarad az európai uniós átlagtól, emellett képtelen megszervezni a szociális ellátási hálózatát, ezt felismerve pedig eredményesebb lenne, ha hozzáértő szervezeteket bízna meg a feladattal és ehhez megfelelő támogatást is biztosítana.

Winkler Gyula: menekültkérdésben több határozottságot várunk az EU holland elnökségétől

Az EU holland elnökségének kulcsszerepe lesz a tagállamok közti összhang megteremtésében a menekültkérdést illetően, a fő cél a Schengen-övezet megmentése – fogalmazott Winkler Gyula január 20-án, szerdán írásbeli hozzászólásában. Az Európai Parlament a héten Strasbourgban ülésezik, a plénum szerdán tárgyalt arról, hogy az EU elnökségét Hollandia vette át a következő hat hónapra.

„Veszélybe került a Schengen-övezet, összeomlása az Európai Unió bukását is jelenti. A holland elnökség eddig soha nem tapasztalt mértékű válság idején veszi át mandátumát, a legfontosabb kihívása a migrációs problémák és a nemzetközi biztonsági kérdések integrált kezelése. Megfelelő, ahogy a prioritást meghatározták, csak az nem derül ki, hogy mennyire égető intézkedésekre van szükség. Nagyobb ambícióra, több határozottságra van szükség" – véli az RMDSZ európai parlamenti képviselője, aki szerint az EU-nak el kell ismernie, hogy kudarcot vallott a menekültválság kezelésében, nem találták meg a közös európai választ a problémára.

Létszám alatt is működhetnek osztályok a kisebbségi oktatásban

Az általános- és a kisebbségi oktatásra vonatkozó rendelkezéseket, az iskolahálózat működésére és a beiskolázási számok meghatározására vonatkozó előírásokat is tartalmazza az a miniszteri rendelet, amelyet a szaktárca illetékes főosztálya a megyei tanfelügyelőségeknek minisztériumi körlevéllel küldött meg. A rendelet 8. cikkelyének 8. pontja előírja, egy I–VIII. osztályos iskola bármely osztályának tanulói létszáma legalább 12 kell hogy legyen, amennyiben ennél kevesebb tanulót írattak be, a végső döntést a Tanügyminisztérium Kisebbségi Államtitkársága hozza meg.

A rendelet további intézkedéseinek értelmében, ha egy iskolában olyan elemi vagy V–VIII. osztály található, amelyikben nincs meg az előírt minimális tanulói létszám, a működésére vonatkozó jóváhagyáshoz az iskolák a megyei tanfelügyelőséghez fordulhatnak, ahol összesítik a kéréseket, majd a Tanügyminisztérium Kisebbségi Államtitkárságára küldik jóváhagyás végett.

25 év környezetvédelem: az 1990–2015-ös periódus környezetvédelmi megvalósításait és kudarcait elemezték a szaktárca egykori vezetői

Romániában 25 éve beszélhetünk környezetvédelemről, az országban 1990-ben alapították meg az első környezetvédelmi intézményeket. Ekkor kezdte meg tevékenységét a mai Környezetvédelmi Minisztérium és az alárendeltsége alá tartozó hatóságok, amelyek a víz- és erdőgazdálkodási, illetve a meteorológiai felügyeletért is felelnek. A 25 éves évforduló alkalmából a Román Környezetvédelmi Egyesület és a Zöld Bolygó Egyesület (Planeta Verde) szervezésében, a Román Nemzeti Operában január 18-án, hétfőn rangos eseménnyel ünnepelték meg az elmúlt évek környezetvédelmi megvalósításait. Az eseményen a szaktárca minisztere, Cristiana Pasca Palmer mellett tíz volt miniszter is jelen volt, köztük Borbély László és Korodi Attila, akik megvalósításaikról és esetleges kudarcaikról beszéltek.

Újraindulnak 2016-ban az uniós pályázatok – Háromszéken tartottak szakmai fórumot az európai pénzforrásokról

Önkormányzati vezetőknek és köztisztviselőknek tartottak szakmai tájékoztatást a hamarosan elérhetővé váló európai pénzforrásokról Kovászna Megye Tanácsánál. A január 15-i szakmai fórumot Sógor Csaba európai parlamenti képviselő kezdeményezte, partnerségben a RegioConsult pályázati és befektetési tanácsadóval.

A találkozót Tamás Sándor, Kovászna megye tanácselnöke nyitotta meg. A tájékoztatót azért tartotta fontosnak a megyei önkormányzat vezetője, mert szeretné, ha a polgármesterek időben felkészülhetnének az új költségvetési ciklusra és hatékonyabban kihasználhatnák az adott lehetőségeket. „Év eleje van, jó alkalom arra, hogy előre tervezzünk, ez a mai találkozó is ezt próbálja elősegíteni" – fogalmazott.

Sógor Csaba RMDSZ-es EP-képviselő bevezetőjében elmondta: az elmúlt évek során azt tapasztalhattuk, hogy a legbiztosabb források az európai uniós támogatások voltak, főleg a vidéki beruházások finanszírozását illetően, hiszen a különböző kormányzati források késtek, bizonytalanok voltak, sok esetben politikai hovatartozástól függtek. „A következő hat évben még több európai forrás áll a rendelkezésünkre, mint a korábbi költségvetési ciklusban. Hogy mi lesz azután, az kiszámíthatatlan." – mutatott rá a képviselő.

RMDSZ sajtóiroda

Magyar Kultúra Napja Medgyesen

„Kicsi fehér templomotokba
Most minden erők tömörülnek.
Kicsi fehér templom-padokba
A holtak is mellétek ülnek.
A nagyapáink, nagyanyáink,
Szemükbe biztatás vagy vád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

A magyar kultúra napja alkalmából, január 22-én a medgyesi Református Egyházközség, valamint a medgyesi RMDSZ társszervezésében, a református Gyülekezeti Teremben ünnepelte a helyi lakosság a Himnuszunk születésnapját, a magyar szellemi és kulturális életünk egyik legmeghatározóbb értékét.

Az ötödik alkalommal megrendezett ünnepségen Székely Zoltán, református tiszteletes,

valamint az RMDSZ képviseletében Joó Endre köszöntötte a jelenlévőket. A magyar kultúra napjának és a Himnusz születésnapjának alkalmából dr. Búzás Árpád osztotta meg gondolatait az érdeklődőkkel. Beszédében közös, nagy történelmi alakjainkról: Kölcsey Ferencről, Deák Ferencről, Széchenyi Istvánról, Reményik Sándorról, a környező országokban és a világban fellelhető magyar kulturális hagyományokról és hagyatékokról hallhattunk gondolatokat. Továbbá felhívta a figyelmet arra, hogy a szórvány közösségben a legfontosabb a magyar nyelv szeretete és ápolása, hiszen ez az eszköze a hagyományaink megőrzésének és továbbadásának, a kultúránkat összetartó erő. „Ne hagyjátok a templomot, a

templomot s az iskolát… és ne hagyjátok a családot sem!” - hangzott el záró gondolatként, miszerint a nyelv és a kultúra megőrzésében kiemelkedő szerepe van mind a lelkipásztorok és a pedagógusok, mind a szülők munkájának és szeretetének.

Az est végén a segesvári líceum tanulói, Kerekes Kinga és Szabó Helga varázsolták el a közönséget előadásukkal, népdalcsokrot adtak elő. Az ünnepséget szeretetvendégség zárta, majd közösen a jelenlévő elénekelték a magyar nemzeti imánkat a Himuszt.

Varga Emese

Beszélgetés Orosz Csabával, Medgyes városmenedzserével

Orosz Csaba a 2014-ben meghirdetett versenyvizsga révén foglalta el Medgyesen a városmenedzser tisztséget. A tisztség betöltésére többek között a jó vezetői készség és a helyi önkormányzatok működésének ismerete szükséges, mely segít a legfőbb feladatok elvégzéséhez, mint a közszolgálati intézmények koordinálása és az állami források, közpénzek törvényszerű, racionális felhasználata. A városmenedzser feladatkörébe sorolható továbbá a közszolgálati vállalatok munkájának koordinálása, felügyelete. A medgyesi közszolgálati vállalatok közé sorolható a Gospodăria Comunală, az EcoSal, a Meditur, az Apa Târnavei Mari és a Piata Prim Com.

Kérésünknek eleget téve röviden beszámolt eddigi tevékenységéről, a hatáskörébe tartozó vállalatok működéséről valamint jövőbeli terveiről, projektjeiről.

A Gospodăria Comunală a 2014-es évben fizetésképtelen volt, de mára már sikerült stabilizálni a vállalatot, amely megállja a helyét akkor, amikor a medgyesi utak megjavításáról és karbantartásáról van szó. A szóban forgó közszolgálati vállalat személyzetét a 2014-es évben lecserélték, és egy teljesen új csapattal kezdtek el dolgozni, a városmenedzser felügyeletével radikális intézkedések és szigorú ellenőrzések bevezetésével sikerült egyensúlyba billenteni a vállalat mérlegét. 2015-ben, hét veszteséges év után, profitot is termelt a vállalat. A 2016-os évre nézve kidolgozták a város utcáinak az aszfaltozási tervét, kérték az utak javításáról szóló szabályzat módosítását és a hatékonyabb munka érdekében kérték a közszolgálati szervezetek utakra vonatkozó terveinek és tevékenységének összehangolását.

Az EcoSal közszolgálati szerv felügyelete is a citymenedzser tevékenységi körébe tartozik. Ennek a szervnek a működése kiváló, ugyanis a hulladékgazdálkodás terén városunk az ország élén jár, a hótalanítás pedig idén is akadálymentes volt.

A Meditur, mely a városi tömegszállítást biztosítja, folytonos fejlődésben és fejlesztésben van; a városlakókra és az utazókra összpontosul a figyelme, illetve igényeiknek, elvárásaiknak próbál eleget tenni.

Az Apa Tarnavei Mari vállalat városunk, valamint Szeben megye északi régiójának víz- és szennyvíz hálozatának üzemeltetője, amely az elmúlt 5 évben sikeresen valósított meg egy 90 millió euró értékű Európai Úniós hozzájárulással finanszírozott projektet, amelynek során sikerült felújjítani és kibővíteni Medgyes , Erzsébetváros, Szentágota ivóvíz- és szennyvízhálózatát. Egy olyan vállalatról van szó, amely kb. 300 alkalmazottat foglalkoztat és nagyon komplex tevékenységi körrel rendelkezik.

Az említett hatáskörökön kívül Medgyes város menedzsere, Orosz Csaba részt vesz a Medgyesi Önkormányzat (Városi Tanács) ülésein, különböző bizottságoknak a munkálatain és a helyi közösség érdekeit képviseli a bel- és külföldi intézményekkel való kapcsolattartás során.

Ugyanakkor különböző projektek megvalósításával is foglalkozik, ilyen a parkosítás illetve játszóterek felújítása, vagy új játszóterek építése. A După Zid negyedben például 2015-től kezdődően a gyerekek egy új játszotérnek örvendhetnek. Egy másik tervben lévő projekt a régi kazánházak lebontása és ezek területének hasznosítása. Az első ilyen jellegű épületet a După Zid negyedben bontották le, jelenleg itt parkoló működik, a következő a sorban a Tineretului utcában található épület lesz.

A jövőre, az elkövetkező időszakra nézve a következő tervek, projektet vannak kilátásban, várnak kivitelezésre: a történelmi városrész várfalának és tornyainak turisztikai célú ismertetése és hasznosítása, a főtéren való közlekedés korlátozása illetve a forgalom szabályozása, közforgalmi tanulmány megvalósítása az egész város szintjén és új parkolóhelyek létrehozása a Református Templom környékén. A felsorolt projektek, tervek közül néhány a 2016-os év folyamán kerül majd megvalósításra, de van olyan is, amely csak ötlet szintjén él még és csak idén fogalmazódik meg majd projektként, illetve csak idén kezdődik el a kivitelezése.

Következő lapszámunkban folytatjuk beszélgetésünket Orosz Csabával a medgyesi magyar közösséget érintő megvalósításokról, a medgyesi RMDSZ önkormányzati képviselőinek tevékenységéről, valamint a további tervekről.

Dávid Enikő

Medgyesi régi utcanevek

Szabó M. Attila munkáját dicséri a következő gyűjtés anyaga, amelyben nem csak a város történelmét, hanem a település utcáinak régi szász, magyar és román utcaneveit gyűjtötte össze.

Medgyes városáról röviden:

Medgyes története a szászsághoz kapcsolódik, szász városként tartjuk számon. A város szász jellegén, legelőbb II. József (1780-1790) osztrák császár, a magyar „kalapos király" változtatott, amikor is 1781. július 4-én aláírja a concivilitas rendeletét. Ennek értelmében a szász városokba, így Medgyesre is a szászság mellé engedélyezték magyarok és románok beköltözését. Ekkor kezdődik a város lakosságának etnikai elszíneződése.

A legnagyobb a magyarság lélekszáma 1977-ben, ekkor 9159 (14,50%) magyar élt a városban. Szászok előtt a Medgyest székelyek lakták, innen származik a Medgyes név is. 1075-ben Szent László királyunk telepíti a székelyeket a Nagy-Küküllő mentére, így Medgyesre is. A 12. század folyamán II. Géza király (1130-1161) fokozatosan Erdély keleti gyepűire helyezi őket. Az evangélikus templom környékén, a mai Cekes és a Darlaci út környékén feltárt sírok is utalnak jelenlétükre. 1267. jún. 3. - A város legkorábbi, okleveles megemlítése Mediesy néven.

Medgyes utcáinak nevei régen és most. - Egyesek még feloldásra várnak.

Armenhausgasse – Szegényház utca – str.
Äußere Forkeschgasse – Külső Farkas utca – str. Avram Iancu
Bachgasse – Patak utca – str. Malului
Badeprommenadegasse – az Allé eleje, a Piac melletti rész
Baderau – str. Carpaţi
Baderaugasse – a volt str. 1 Septembrie, ma str. Lucian Blaga.
Badergasse – Fürdő utca – str. Turnului
Baderwiese – Fürdő rétje (a mai Caragiale terem környéke a Piac mellett)
Bahnhofgasse – Állomás utca – str. Unirii
Bassnerstrasse – Báznai utca – str. Baznei
Beutelmühlgasse – ma str. Moara de Scoarţă
Brennereigasse – Szeszfőzde utca – ma G. Coşbuc (a kórház mögött)

Brodsackgasse
Brückengasse – Híd utca – Str. acad. I. Moraru
Busdertalgasse – Buzdi utca – str. Buzdului
Eibesdorfer Hulla – Szentiványi dombok – Hula Ighişului
Eisgasse – Jég-utca – str. Gheţii
Fleischerhamgasse (Af dem Podei) – Sonka utca – str. Măcelarilor - a Textilgyár terjeszkedése következtében eltűnt.
Forkeschgasse – Farkas utca – Str. Nicolae Iorga (fosta str. 8 Mai)
Forkeschgasse Äußere – Külső Farkas utca – str. Avram Iancu
Gartengasse – Kert utca – ma str. Cloşca
Gräfengasse – Geréb utca – ma Petőfi Sándor utca – str. Petőfi (fosta str. Cooperatorilor)
Greweln – Grével - Greweln
Große Mühlgasse – Nagy Malom utca – str. Cronicarul Neculce
Hermannstädt.-Strasse – Szebeni út – Şoseaua Sibiului
Heuplatz – Szénapiac – a mai telefon központ környéke
Hinter dem Kloster – Templomháta – str. După Zid
Hinter den Gärten – Kert megett – ma str. Stejarului
Hirtengasse – Pásztor utca – str. Păstorilor de Jos
Holzgasse – Fa utca – a a róm. kat. templom háta mögött volt Roth mérnök faanyag raktára, innen a név. Az utca eltünt.
Holzmarkt – Fapiac (helyén épült fel a görög keleti templom, a Torna iskola közelében)
Hundsgasse – Kutya utca – str. Târnavei
Kanalgasse – str. Canalului

Kaserngasse – Kaszárnya utca – str. Cardinal I. Hossu
Kasernplatz – Kaszárnya tér – ma Pţa. Andrei Şaguna
Kastellplatz – Evagélikus templom udvara – Piaţa Castelului
Kirchenkastell – az evangélikus parókia környéke
Kleine Mühlgasse – ma str. Titu Maiorescu
Kleiner Marktplatz (Kleiner Platz) - Kispiac tér – Piaţa G. Enescu
Klettengasse – Bojtorján utca – str. Mihai Kogălniceanu
Kruggasse – Kancsó utca
Kürschnerwinkel – Szűcs szeglet – str. Cojocarilor
Langgasse – Hosszú utca – str. Petru Rareş (fostă str. Lungă)
Lederergasse – valamikor a Kórház utca folytatása volt a mai Kórház területén.
Legisch – Legyes - Legheş
Leichengasse – Temető utca – str. Păcii
Marktplatz – Főtér – Pţa. Regele Ferdinand I. (fosta Pţa. Republicii)
Meschnerstrasse - Muzsnai utca – str. Moşnei
Mittlere Schmidtgasse – Kórház utca – str. I. G. Duca (fostă str. Spitalului)
Mühlplatz – Malom-tér – Pţa. Miron Costin
Neugasse – Dózsa György utca (volt Új utca) – str. Dózsa (fosta str. Nouă)
Neustift
Obere Hirtengasse – Pásztor utca – a Păstorilor de Jos része
Pfarrgasse, oder Pfarrgäßchen – Pap utca – str. Bisericii (fostă str. Bujor)
Poregasse – Poré utca – régen Uliţa Porii, ma str. Anton Pann
Predigergasse
Pretaierstrasse – Baráthelyi út – ma str. Aurel Vlaicu + str. Brateiului (a vasúti sorompótól Baráthely felé)
Promenade – a medgyesi magyarok Allé-nak nevezik, a mai C. Brâncoveanu utca, a volt Binder szenátor emeletes házáig (vele szemben van a Munkaügyi igazgatóság)
Quergasse
Rohrau – Róra – A CFR rendező állomása, Gara de Triaj CFR
Rosmaringgasse – Rozmaring utca – Pţa. C. Coposu) (fostă str. Rosmarinului), megszűnt, az új városháza és a szakszervezeti művelődési ház épült helyén.
Rothgasse (gew. Kothgasse) – Sáros utca – str. St. L. Roth
Sackgasse – Zsákutca – ma Fundătura Policlinicii (a volt Gostat üzlet háta mögött)
Schafgasse – Juhos utca
Schleussgasse
Schmidtgasse – Kórház utca – str. I.G. Duca (fostă str. Spitalului)
Schmidtgasse Untere Kórház utca – str. I.G. Duca (fostă str. Spitalului)
Schmidtgasse Mittlere – str. Victor Babeş
Steingasse – Kő utca – str. Johannes Honterus (fostă str. Pietruită, fostă V. I. Lenin)
Stieglitzgasse – Tengelice utca
Tiefebachgasse – Mélypatak utca – str. Valea Adâncă
Turnschulgasse – Tornaiskola utca – a Szebeni útról induló Axente Sever utca és a Păcii utca találkozásáig.
Ungerlgasse – str. Angărul de Jos şi str. Angărul de Sus
Untere Hirtengasse Pásztor utca – str. Păstorilor de Jos
Untere Schmidtgasse Kórház utca – str. I.G. Duca (fostă str. Spitalului)
Waffenschmiedgasse – Fegyverkovács-utca – str. Armurierilor
Waisenhausgasse – Árvaház-utca – str. Azilului
Weissbuchholztal – völgy a Weberln környékén
Wiedehopfgasse – Búbos banka utca – str. Axente Sever
Wiesenbach platz – ma str. Coşbuc végén a vasúti pálya melletti kis terecske.
Zekesch – Cekes – str. Mihai Viteazul (fostă Ţecheş)
Zielstatt – Céllövő utca – ma str. Badea Cârţan utca (a volt Huszár laktanya melletti várfal alatt, folytatása a Fegyverkovács utca)
Zigeunerberg (Zigania) – Cigánydomb – ma Ciprian Porumbescu, Simion Bărnuţiu (volt Engels), Şt. O. Iosif utcák környéke

Szabó M. Attila

Szathmáry Papp Károly – az első romániai fényképész

Szathmáry Pap Károly neve előfordul Szathmári Papp és Szathmári Pap alakban is, románul Carol Pop. 1812. január 11-én született Kolozsváron. Festő, címerfestő, az első romániai művészfényképész és dokumentarista, folyóiratalapító, nyomdász, litográfus, Európa első tíz legjobb fényképészének egyike. Nem hivatalosan ő a világ első hadifényképésze. A fényképeiért kitüntette III. Napóleon francia császár, Anglia királynője, és Ausztria császára. Kolozsvári, bécsi és itáliai tanulmányai után szülővárosába tér vissza. 1842-43-ban indította el az Erdély Képekben című kőnyomatos füzetek kiadását. Románia első és máig legjelentősebb művészfotósa volt. Bukarestben nyitotta meg az első romániai műtermet 1843-ban 20-nál több alkalmazottal, sok ideig ez volt Romániában a legnagyobb. Emellett akvarellben megörökítette meg a román népvisleteket és Románia igen sok nevezetes műemlékét. Ötször házasodott. Rengeteget utazott bejárta Németországot, Olaszországot, Kínát és Szibériáig is eljutott. Dolgozott I. Miklós orosz cár és a török szultán részére is. Az első fotóriporterek egyike, aki a krími háborúban Roger Fentont megelőzve fényképezett a hadszíntér mindkét oldalán. 1844-ben Bukarestbe költözött, ahol udvari festő ás fényképész lett. Ötven év alatt öt román uralkodót szolgált rajzoló- és fényképezőtehetségével.Ioan Ghica, Havasalföld miniszterelnöke 1859 decemberében Szathmáry Pap Károlyt kérte fel, hogy készítse el Alexandri Ioan Cuza első fejedelmi címerét, aki udvari festőjévé és fényképe-

de teljesen románná vált és Bukarestben tevékenykedett. I. Károly király hivatalos fényképésze volt. Ismerte Románia összes hírességét, beleszámítva Mihai Eminescut is, de a bukaresti református közösségnek is aktív tagja volt. Majd 1881-ben I. Károly koronázásánál sikertelen fényképei miatt kegyvesztett lett, aztán mindenki által elfeledve élt az 1887. július 3-án bekövetkezett haláláig. Német felesége, Anna temettette el Bukarest evangélikus temetőjében. Szathmári Papp Károly egész életével és művével csodálatos, felbecsülhetetlen értékű kapcsolatot teremtett a magyar és román nép között.

Nem sokan tudják, hogy a Románia jelenlegi állami címerének az alapja a Nagy Románia 1921-ben elfogadott címere, amit Köpeczi Sebestyén József heraldikus készített I. Ferdinánd király kérésére, de több változatát ennek a Bukarestben letelepedett Szathmári Papp Károly festő és fényképész készítette. A moldvai és havasalföldi fejedelemségek egyesülése után 1859-ben készített egy címerváltozatot. Több változat elvetése után 1860-ban Ion Ghica miniszterelnök egy Szathmári Papp Károly által kidolgozott címertervet mutatott be, amely a politikai helyzettel és a történelmi adatokkal egyezett. Ezt sem fogadták el, úgyhogy Szathmári 1863-ban egy újabb tervvel állt elő. Mivel ezt sem fogadták el, több elvetett terv után a helyzetet hirtelen, ideiglenes határozattal rendezték.

Szathmáry volt az első, aki parasztot fényképezett, de a koronás fejek is az ő munkájának témái Oroszország cárjától a török szultánig, Cuza fejedelem és az akkor divatos Malakoff-ruhába öltözött felesége, Elena is.

Mindezeket az adatokat Hilda Hencz A bukaresti magyarok rövid története elejétől mostanig című könyvéből tudjuk meg. A kolozsvári eredetű festő bukaresti letelepüléséről azt írja: „Az az elhatározása, hogy véglegesen Bukarestben települjön le, valószínűleg a nagyszebeni Barabás festő ötlete volt, aki jó ismerőse volt”. Ugyanitt tudjuk meg azt is, hogy 1860-tól 1861-ig Szathmáry adta ki az Ilustraţiunea folyóiratot és ő nyomtatta ki a La Roumanie pitoresq albumot is. Litográfiaműhelyében pedig – az 1860. évből való Bukuresti Magyar Közlöny szerint – készült az Egyesült Fejedelemségek első modern térképe, amiért 12.000 aranyat fizettek neki.

Koós bukaresti református lelkipásztor memoárjában arra utal, hogy Szathmáry már 1840-ben megismerkedett Bibescuval Borszéken és annak kérésére ment Bukarestbe. Ott pedig, miután bemutatta Alexandru Ghica fejedelemnek a dagerrotípia (így hívták akkor a fényképezést) működését és megfestette a híres Postakocsi című képét, elnyerte az udvari fényképész címert, amivel élete végéig övé volt. Így nyerte meg hírességével és elismertségével a román polgárságot.

A nemesi címet családja már 1660-ban megkapta Leopold császártól, a nemesi Szathmáry név pedig a szatmárnémeti eredetének köszönhető. George Oprescu műkritikus szerint a művész román számazását nehezen lehetne bizonyítani. Ellenben Oprescu nem merte a magyarságát sem bizonyítani,(a két világháború közti időszak nem lett volna a legmegfelelőbb egy magyar érdemeinek elismerésére), inkább diplomatikusan kultúrája, viszonyai, házassága, praktikai érzése és nyelve szerinti kozmopolita németnek nevezte, a műve pedig a „miénk”.

Hilda Hentz könyvéből azt is megtudjuk, hogy a művész nagyapja, Szathmáry Papp Zsigmond Erdély református püspöke volt 1760-ban, anyját pedig 1857-ben temették el a bukaresti evangélikus temetőben a Giuleşti sugárúton, a református anyakönyvben pedig mint „kolozsvári özvegy Szatmári Pap Dániel-né Vass Zsuzsanna” szerepel. Fotográfusi pályafutása 1848-ben kezdődött (ekkor készítette első talbotíp fényképét Bukarestben), azonban már 1843-ban dagerrotípiákat készített. A talpotípia-készítéstől a nedves eljárásig haladva igen fontos munkásságot folyatott. Kitűnő portré-, és néprajzi fotós táj-, és városfényképész, haditudósító, hadifényképész. Ezeken kívül még jó biedermeier-akvarellista és festő. Számos műve találató a román közgyűjteményekben. 1860-ban segíti a Bukaresti Magyar Közlöny megjelenését. 1847-ben Kolozsváron fest arcképeket és meglátogatja nagyenyedi rokonait. 1875-ben tervezte, hogy végleg visszatér Erdélybe. 1874-ben Kolozsváron és több erdélyi városban gyűjteményes kiállítást rendez. 1881-ben a budapesti Műcsarnok állította ki több akvarelljét.

A fentebbiekből kitűnik, hogy a magyar művészek, címerfestők hozzájárultak a román fejedelemségek heraldikai tudományának a fejlesztéséhez, ezzel segítve a fejedelemségek nyugati értékekhez való közeledéséhez.

Szathmári Papp Károly öröksége nemcsak a magyaroké vagy a románoké, hanem Európáé. Egy olyan ember munkásságát próbáljuk felleveníteni, aki a legkiválóbb értékeket ötvözve elsősorban európai – fogalmazott Kelemen Hunor szövetségi elnök, kulturális és örökségvédelmi miniszter Kolozsváron, a Szathmári Papp Károly születésének 200. évfordulója alkalmából szervezett kerekesztal-beszélgetésen. Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke 2010-ben Szathmári Pap Károly születésnapját, január 11-ét a Romániai Fotóművészek Szövetségének és a Kulturális és Örökségvédelmi Minisztérium közös erőfeszítésének eredményeként a romániai fotóművészet napjává nyilvánította.

Tóth István, a Romániai Fotóművészek Szövetségének elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy Szathmári Pap Károlyt mindenkinek tisztelnie kell, hiszen olyan dolgokat fotózott, örökített meg, amilyeneket senki más. Hangsúlyozta azt is, hogy Szathmári képei a természetesség erejével hatnak: a megvilágítás tökéletes, semmilyen zavaró árnyékot nem lehet találni egyik képén sem. A lefényképezett személyek természetes módon jelennek meg, ami különleges pedagógiai érzékéről tesz tanúbizonyságot.

Szathmári Pap Károly két olyan vállalkozása kelt életre, amely addig nem létezett. Az egyik az, hogy litográfiában megalkotta az első Erdélyi Arcképcsarnokot. A másik megvalósítása az Erdély Képekben című album.

Szathmári Pap Károly pályája két kulturális körben teljesedett ki, ez mind a román, mind a magyar közösség számára egyformán fontos. Mi több, munkássága a Duna-Kárpát-medence más népei számára is jelentőséggel bír. Ezt bizonyítja, hogy nemrég egy bolgár kutató azt a mappányi rajzot kereste, amelyet Szathmári Pap Károly Bulgáriában készített, hiszen, amint mondta, ilyen korai munkákat nemigen lehetett találni a török fennhatóság alól felszabadult Bulgáriában.

Szatmári Ferenc

Európa Mainhattenje: Frankfurt am Main

Úgy gondolom, már az elején egy magyarázattal tartózom: a címben megjelenő Mainhattan nem egy elírás vagy hiba, csupán egy szójáték, melyet abban a városban hallottam először, melyről a cikk szól: a Main (Majna folyó szeli át) és Manhattan (New York központja, mely a felhőkarcolóiról híres) szavak kombinációjából jött létre. Híressége ellenére nem egy turista mágnes, lehet inkább azok ismerik, akik egzotikusabb helyekre utaztak. A Fraport, Németország legnagyobb reptere (nem kell összetéveszteni a Frankfurt Hahn reptérrel, mely 130 km van a várostól) és a világ minden részére indulnak innen járatok. Nagysága szerint az 5-ik város, Németország gazdasági fővárosának tekintik. Szintén itt található a világ legnagyobb Autószalonja (Internationale Automobilaustellung) és Könyvvására (Frankfurter Buchmesse). Frankfurt a tökéletes példa arra, hogy a múlt jól megférhet az új és a modern mellett. Ha esetleg vonattal érkeznek a

városba, akkor a látnivalók abban a sorrendben jelentkeznek, ahogy a következőkben olvashatják.

Lehet, sokan nem tudják, hogy Frankfurt az egyetlen város Németországban, ahol felhőkarcolókat lehet látni és ahol az ember tényleg úgy érzi magát, mint New Yorkban. A Banknegyedben (Bankenviertel) láthatják ezeket a fenséges, hipermodern épületeket és amint a neve is rámutat, a legtöbben bankok és különféle pénzintézetek a bérlők. Az art-deco stílusú Messeturm volt sok ideig a 257 m-vel a legmagasabb (ma Európában a 3-ik helyen találjuk, alakja miatt a Ceruzának becézik), de a rekordot megdöntötte a Commerzbank 259 métere. A top 5-be belefér még a Westend Tower, PWC Tower és a Maintower. Az Európai Központi Bank is egy ilyen toronyban van, ennél érdekessebb talán az előtte levő nagyméretű sárga csillagokkal körülvett kék € szobor. A Börsenplatz az a másik hely, ahova azok kell elmenjenek, akiket a város modern része érdekel. Itt van a tőzsdepalota és a medvét és bikát ábrázoló bronzszobrok (a bika a jólétet, a medve pedig a nehéz időket jelképezi). Az átmenetet az új és régi között a Gutenberg emlékmű teszi, mely 1858 óta arra emlékezteti a túristákat, hogy Velence vagy Strassbourg mellett Frankfurt is a legrégebbi nyomtató városok közé tartózik.

Innen már hamar el lehet jutni a város történelmi központjába, mely a Römerberg nevet viseli. Már a rómaiak idején lakott volt, a IX század

óta rendeztek itt vásárokat, kiállításokat, különféle fesztiválokat. Itt látható a városháza (Römer) és ezzel szemben a híres favázas házak, melyeket a '80-as években újítottak fel és neveztek el a következő képpen: Nagy Angyal, Arany Kereszt, Vad Ember, Fekete Csillag. A tér közepén egy XVI-ik századi szökőkút van, melyet a Gerechtigkeitsbrunnen-nak hívnak (Igazságkút – Justitiát ábrázolja). Pár lépésre innen egy tábla emlékeztet arra, hogy 1933. május 10-én, ezen a téren, náci egyetemisták könyveket égettek. Ugyancsak ezen a táblán egy Heine idézetet lehet olvasni: „Ez csak egy bevezető volt, ott ahol könyveket égetnek, a végén embereket fognak égetni.”

A Römer közelében 2 templomot is találunk: az egyik az 1264-ben épült, gótikus stílusu Régi Miklós Templom (Alte Nikolaikirche – mai kinézetele a XV-ik sz. való) és a 95 m magas Szent Bertalan Katedrális (Dom Sankt Bartholomaeus, más nevén a Császárdóm). Nevét onnan kapta, hogy a XIV. századtól itt választottak és koronáztak meg tíz német-római császárt. Egy másik nevezetes temploma a városnak a Paulskirche (Szent Pál Templom), mely a XIX. század közepén az első német parlament székhelye volt és ugyancsak itt jött létre az első német alkotmányt is, napjainkban pedig itt osztják ki a Goethe-díjakat. Nem messze a Römertől, a Majna partján található a Museumsufer (Múzeumpart), ahol 20 múzeum közül lehet válogatni, köztük megemlíteném a Kommunikációs Múzeumot, Építészeti Múzeumot vagy a Filmmúzeumot.

Furcsának hathat a sok modern épület között felbukkanó barokk stílusú Hauptwache (Főőrség), mely a XVIII. sz. a város legfontosabb rendőrállomása volt. A pincéjében egy börtön is volt, ezt 1869-ben megszüntették, a rendőrség 1903-ban kiköltözött. Kis újjáépítés után egy kávézót nyitottak itt, mely manapság kultuszstá-

tusszal rendelkezik és a frankfurtiak kedvenc találkozóhelye. A Katalin templom a Hauptwache közelében van, a legnagyobb evangélikus templom, melyet a háborúban teljesen lebombáztak,

1954-ben az eredeti tervek alapján újjáépítettek.

Miután elfogyasztották a kávéjukat, végig sétálhatnak az 1,2 km hosszú Zeil-on, mely Frankfurt legnevezetesebb bevásárlóutcája. Akinek nincs kedve vásárolni, az egyszerűen megpihenhet a sok pad egyikén a fák árnyékában.

Nem csak a történelem vagy a modernitás kedvelőinek ajánlott Frankfurt, hanem az irodalomrajongóknak is. A düsseldorfi Heinrich Heine azt mondta a városról, hogy „Frankfurt sok bolondot és rosszindulatút dédelgetsz, de én így is szeretlek, mert a német országnak pár jó császárt és a legjobb költőket adtad”. Akire itt Heine utal, az nem más mint a német irodalom legjelesebb képviselője: Johann Wolfgang von Goethe, aki 1769-ben itt született és 26 évet élt a városban. A Grossen Hirschgraben-i utcában írta többek között a „Götz von Berlichingen”-t, „Az ifjú Werther szenvedései”-t és állítólag a „Faust” egyik változatát. A Goethe-házat a Második Világháborúban súlyos bombázások érték (egyébként Frankfurt nagy része ugyanígy járt), de újjáépítették a legkisebb részletekig. A belépő felnőtteknek 7 €, gyerekeknek 3 €.

Aki gyerekekkel érkezik Frankfurtba, annak nem szabad kihagyni a Természettudományi Múzeumot (Naturmuseum Senckenberg), a Botanikus Kertet (Palmengarten) és az Állatkertet. A múzeum bejáratánál egy Diplodocus Longus dinozauruszmakett üdvözli látógatóit. Az interaktív múzeumban egyenként követhetik a növény- és

állatvilág kialakulásának lépéseit. A Botanikus Kert története 1868-ban kezdődik, amikor egy herceg pénzügyi okok miatt Frankfurt városának adta el a 200 egzotikus növényt tartalmazó gyűjteményét. A 22 hektáron lévő kert látványosabb részei a Pálmaház, a Rózsakert, a Bambusz Liget, a Rosenbrunn Ház pedig egy keresett esküvői helyszín. A belépő a múzeumba felnőtteknek 8 €, gyerekek 4 €, míg a Pálmakertbe 7 € és 3 €. Az állatkertbe 10 és 5 € kell fizetni, aki 2 órával zárás előtt érkezik, az csak 8 és 4 €-t fizet.

Toth Zoltán

Hirdetések

XIV. Vándorcsizma Néptáncfesztivál

Idén XIV. alkalommal kerül megszervezésre a Vándorcsizma Néptáncfesztivál Medgyesen a Greweln-parkban 2016. május 28-án. A néptánccsoportok felvonulásán és bemutatóján túl a már hagyományossá vált gulyásfőző versenyen és változatos szabadidős tevékenységekkel várják az érdeklődőket.

Délután pedig mindenkit várnak a szervezők a magyarországi **CSÍK ZENEKAR** fellépésével!

A fesztivál fő szervezői a Medgyesi MADISZ, az RMDSZ Szeben megyei és medgyesi szervezete, a Gyöngyvirág néptánccsoport és EMKE Szeben megyei szervezete. A gulyásfőző versenyre e jelentkezőket várjuk a Millennium - Házban minden hétköznap 8:00 és 16:00 óra között.

Március 15. műsor, emlékezés szabadságharcosainkra

A Medgyesi MADISZ és a helyi történelmi egyházak közreműködésével a Báthory István Általános Iskola tanulói a magyar forradalom és szabadságharc tiszteletére *Miért piros-fehér-zöld?* című előadással készül a medgyesi magyar közösségnek.

Helyszínek és időpontok:

Küküllőalmás, március 15. - Református templom, 11:00 óra

Medgyes, március 15. - Református Templom, 18:00 óra

Vízakna, március 13. - Református templom 10:00 óra

Szeben, március 13. - Magyar ház, 12:00 óra

Szelindek, március 13. - Petőfi és Bem emléktáblánál,10:00 óra

Erzsébetváros, március 13. - Reformnátus templom,10:15 óra

Kiskapus, március 13. - Petőfi Parkban állított kopjafánál,11:30 óra

VI. Úszótábor - Kissebségek Európája tábor keretein belül

Az általános iskolás tanulóknak sem telhet el a nyár Úszótábor nélkül Szentegyházán!

Idén VI. alkalommal szervezi meg a Medgyesi MADISZ a nyári úszótábort, mely követi a hagyományokat mind hangulat, mind színvonal terén. Az úszóleckéken és a sportos, csapatépítő játékokon, a közös karaoken, a tábortűz melletti közös éneklésen és a néptánc oktatáson túl, mint minden évben, most is változatos és érdekes előadásokon és foglalkozásokon vehetnek részt a jelentkezők.

Támogatóink:

EUROTAS KFT
Aurel Vlaicu utca, 94 szám
Tel: 0369/449726;
0743090906; 0743090938;

- GUMIABRONCSOK, VAS- ÉS ALUFELNIK MINDEN AUTÓRA VERHETETLEN ÁRON!
- GUMISZERVÍZ: SZERELÉS, EGYENSÚLYOZÁS, VULKANIZÁLÁS.

Birou Logistica MEDIAS : str. A. Vlaicu nr.106, 0744-588936,
Tel&Fax 0269-448049 Centru Tehnic SIBIU
str. St. cel Mare nr.102A, 0744-588369, Tel&Fax 0269-235549
web site : www.techservice.ro, e-mail : medias@techservice.ro

ISO 9001 SQCERT Certified quality system

ADEZIVI, ETANSANTI,
RULMENTI, CURELE, SCULE
ECHIPAMENTE SI
CONSUMABILE
INDUSTRIALE

TECH SERVICE

audio expert — Sună bine! www.audioexpert.ro

RO - 551026, Mediaş
Str.I.Ghe.Duca, nr.32, et.1
Telefon/Fax: 0269-834.422
Mobil: 0740-063.748
E-mail: info@audioexpert.ro

INA FAG

rulmenți, șuruburi, simeringuri, curele

HERASIB
YOUR SUPPLIER

RO - 551041 Mediaș
Str: Aurel Vlaicu nr. 104
Tel./Fax: 0269-842069
Mobil: 0740-063.748, 0752-294637
e-mail: vanzari@heraindustrial.ro

„Jelenlegi presztízsünket volt diákjaink sikere támassza alá!"

November 28 - február 28 között:

- aki feliratkozik a B kategóriára, 50% árkedvezményt kap az A kategóriára
- aki feliratkozik a C, vagy C+E kategóriára, az A kategóriát ingyen végezheti el

S.C. Levy Car S.R.L.
Medgyes, Lucian Blaga u., 2. sz.
Tel/Fax: 0369 434 443
Mobil: 0771 250 329

BRUTĂRIA Eldi PÉKSÉG

bmt TRANS CONSTRUCT MEDIAS

MEDGYES
Szebeni út, 174 A szám
Tel. 0269 838 241
Fax 0269 806 242
e-mail:
office@bmttransconstruct.ro

2016. Március 15.

Szeben megyei ünnepi megemlékezések:

Nagyszeben, márc. 13. - Magyar Ház, 12 óra
Vízakna, márc. 13. - Református templom, 10 óra
Szelindek, márc. 13. - Petõfi és Bem emléktáblánál, 10 óra
Kiskapus, márc. 13. - Petõfi Parkban, 11:30 óra
Erzsébetváros, márc. 13. - Református templom, 10:15 óra
Küküllõalmás, márc. 15. - Református templom, 11 óra

Medgyes, márc. 15. - Református templom, 18 óra

„Miért piros fehér zöld?” című eloadás

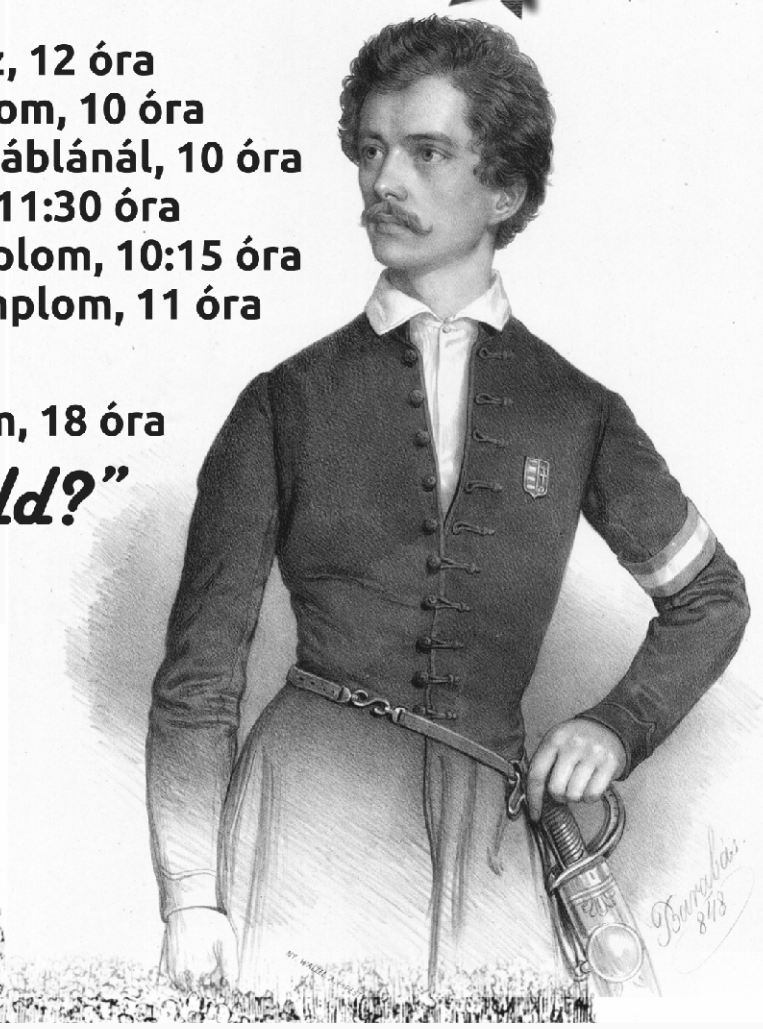

A SZERKESZTŐSÉG

Nagy-Küküllő
Főszerkesztő:
Fazekas Attila
Felelős szerkesztő:
Balázs Botond
Főmunkatársak:
Toth Zoltán, Szatmári Ferenc, Balázs Noémi, Dávid Enikő, Szabó M. Attila, Varga Emese

Technikai szerkesztés:
Fazekas Attila, Varga Emese
Korrektúra:
Simon Eszter
Lap - arculat, imázs:
Fazekas Attila

Megjelenik havonta a medgyesi MADISZ gondozásában.

A lap elektronikus formában is olvasható a www.medgyes.ro honlapon.
Postacím:
jud: Sibiu loc: Mediaş str: C.I.Brătianu Nr:32 Cod: 551003
E-mail:
madisz@medgyes.ro
Nyomdai kivitelezés:
S.C. Tipo Trib S.R.L.
ISSN - 2247 0115
www.medgyes.ro